

**Причорноморський центр
досліджень проблем суспільства**

**МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ
СВІТОВОГО СПІВТОВАРИСТВА
ТА РОЛЬ СУСПІЛЬНИХ НАУК
У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЙОГО РОЗВИТКУ»**

13–14 березня 2020 р.

Одеса

УДК 303(063)

С91

С91 **Сучасні проблеми світового співтовариства та роль суспільних наук у забезпеченні його розвитку** : матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, 13–14 березня 2020 року). – Одеса : ГО «Причорноморський центр досліджень проблем суспільства», 2020. – 96 с.

Організатори конференції не завжди поділяють думки учасників. У збірнику максимально точно відображається орфографія та пунктуація, запропонована учасниками.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

УДК 303(063)

© Автори тез, 2020

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ІСТОРИЧНІ НАУКИ

Присяжнюк О. М.

МУЗЕЙ БРАНДЕНБУРГ-ПРУССІЯ:

ІСТОРІЯ ТА ДОСВІД МУЗЕЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ 6

Реутский В. А.

В. ЮЩЕНКО В ПРОЦЕСІ ОТРИМАННЯ АВТОКЕФАЛІЇ

ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ 11

Савченко А.

МАТЕРІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ ФУНКЦІОНУВАННЯ

СЕЛЯНСЬКОГО ДВОРУ ДОБИ «ВІДЛИГИ»

КРИЗЬ ПРИЗМУ ДОСЛІДЖЕНЬ НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО

ІНСТИТУТУ СЕЛЯНСТВА 13

Яковлев І. В.

ПРО П'ЯТУ ВСЕУКРАЇНСЬКУ НАУКОВУ

КОНФЕРЕНЦІЮ «НАРОДНИЙ РУХ УКРАЇНИ:

МІСЦЕ В ІСТОРІЇ ТА ПОЛІТИЦЬ» 18

НАПРЯМ 2. ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ

Гейко С. М., Лауга О. Д.

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

СУЧАСНОЇ ОСВІТИ 22

Гудим М. С.

ЕКСПЛІКАЦІЙ РАЗУМА: СТУПЕНІ РАЗВИТТЯ 26

Ієнкова О. І.

САМОВДОСКОНАЛЕННЯ ЛЮДИНИ

ЯК ФІЛОСОФСЬКО-АНТРОПОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА 29

Клюєв А. А., Кравцов Ю. С.

СТРИЖНЕВА РОЛЬ ТЕОРІЇ КОМУНІКАЦІЇ

У РЕФОРМУВАННІ СФЕРИ ОСВІТИ В УМОВАХ

СТАНОВЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА 33

Максюта М. Є.

ДОСВІД ФІЛОСОФСТВУВАННЯ І ОСОБИСТІСНІСТЬ

ВИКЛАДАННЯ В КОНТЕКСТІ ТВОРЧОСТІ

ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ 37

НАПРЯМ 1. ІСТОРИЧНІ НАУКИ

Присяжнюк О. М.

кандидат історичних наук,

доцент кафедри всесвітньої історії та методології науки

Південноукраїнський національний педагогічний університет

імені К. Д. Ушинського

м. Одеса, Україна

МУЗЕЙ БРАНДЕНБУРГ-ПРУССІЯ: ІСТОРІЯ ТА ДОСВІД МУЗЕЙНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Становлення та розвиток музейної педагогіки пов'язані перш за все з іменами німецьких педагогів та музейних діячів. В другій половині ХХ століття великий внесок у розвиток музейної педагогіки внесли саме німецькомовні країни, де з'являється ряд музейно-педагогічних центрів. На кінець ХХ століття припадає поява у Німеччині власне дитячих музеїв, яких нині нараховується кілька десятків. Однак поряд з цими спеціалізованими музеями програми для дитячої аудиторії пропонують й інші музеї, як класичні – Старий музей і Пергамський музей у Берліні, так і модерні – музей Брандхорста в Мюнхені або музей Берггрюна. Видовий характер музеїв зумовлює специфіку їхніх орієнтованих на дітей практик. Здебільшого програми, які пропонуються цій категорії відвідувачів, мають просвітницький та навчальний характер і диференційовані в залежності від віку.

У німецьких музеях програми для дітей користуються популярністю, на ряд курсів є постійний попит, тому адміністрації музеїв зазвичай пропонують бажаним попередню онлайн-реєстрацію для того, щоб завчасно записатися, адже кількість місць на певний час та на певну програму зазвичай є обмеженою. Програми можуть змінюватися, удосконалюватися, далеко не всі з них діють постійно, адміністрації музею можуть підбирати нові програми та винаходити нові ідеї залежно від актуалій, вимог

часу та запитів аудиторії. Програми є різноманітними та пропонуються не лише суто для дитячої аудиторії, а й для сімейного дозвілля, аби у батьків і дітей була можливість спільно оглянути виставки, попрацювати та експериментувати разом. Вони розраховані не лише на дітей, які проявляють цікавість в сфері мистецтва або мають в цьому напрямку певні здібності, але й на максимально широку аудиторію, серед якої є великий відсоток тих, хто не мав досі потягу до творчості [2, с. 29–35].

Музей Бранденбург-Пруссія – це приватний музей історії Бранденбургу-Пруссії у Вустрау (район Східний Пригніц-Рунпін), який був відкритий у вересні 2000 року. На площі 350 м² представлені освіта, наука, економіка та адміністрація в Бранденбурзі та Пруссії з 1415 по 1918 роки під владою Гогенцоллернів. Поряд розташований старовинний дім родини фон Зітенів, побудований Гансом Йоахімом фон Зітенем, генералом кінного полку Фрідріха II та старовинна сільська церква з автентичним органом [3].

Музей був заснований і побудований з ініціативи берлінського приватного банкіра Ерхардта Бедекера (1925–2016). Після смерті його син Андреас Бедекер взяв на себе керівництво Фондом Ерхардта Бедекера.

Колекція та виставочні зали присвячені історії Бранденбурга та Пруссії починаючи від марки Бранденбург, історичним вигокам Пруссії, її діяльності в Прибалтиці та на території сучасної Польщі з початку XV по XX століття. Експонати розташовані таким чином, щоб наочно підтвердити довгий шлях піднесення Бранденбурга від так званої «пісочниці Священної Римської імперії» до провідної великої держави.

Щорічні спеціальні виставки доповнюють основну експозицію, включаючи оригінальну виставку «Турки, маври та татари – мусульмани в Бранденбурзі-Пруссії» (2014 р.) [3].

Музей налічує більше 500 експонатів, серед яких: колекція портретів всіх 20 курфюрстів Бранденбурга, пруських королів та німецьких імператорів із родини Гогенцоллернів, а також інші портрети окремих курфюрстів, відомих жінок, філософів та політиків кісті дрезденського художника Крістофа Ветцеля; велика модель міста Марієнбурга; один з небагатьох уцілілих

гренадерських капелюхів полку «Принц Генріх»; численні предмети з колекції іграшок Анни-Лізи Бедкер; трамвайний вимикач AEG 1907 року; колекцію різноманітних натуральних барвників; невелику статую Фрідріха II, що називається «Маленький Фріц».

Девізом музею є програма: «Дивіться, дивуйтеся та переживайте!»

Музейна освітня програма включає тематичні екскурсії та семінари з історії [3].

Тематичні екскурсії призначені для дошкільних груп та учнів початкових класів, проводяться в постійній експозиції музею Бранденбург-Пруссія. Тематичні екскурсії – це тури поздовжньої теми або тури з концентрацією на центральних аспектах часового проміжку. Всі вони розроблені як діалогічні тури:

«Один раз Пруссія, будь ласка!» Діалогічна оглядова екскурсія про 500-річну історію Бранденбурга-Пруссії (тривалість 60 хвилин);

«Розвиток Бранденбурга-Пруссії з 1415 р. до кінця Старого Рейху 1806 р.». Ознайомлення з історією регіону та життєвого середовища раннього нового часу (45 хвилин);

«Від німецького печворку 1806 р. до кінця Німецького Рейху 1918». Окремі аспекти політичного, соціального, економічного та наукового розвитку Пруссії та Німецького Рейху (45 хвилин).

При проведенні семінарів з історії основна увага приділяється незалежному дослідженню постійної виставки або спеціальної виставки. Історичні семінари починаються з короткої екскурсії по виставкових площах. Потім учасники використовують оригінальні історичні артефакти щоб розробити свою власну тему. Результати малих груп представляються та обговорюються наприкінці семінару.

1. «Історія (історії) в музеї». Майстерня з історії для початкових класів.

Звідки ми знаємо, як це було раніше, як жили люди, які речі вони створювали? Центральні для цього теми, викладені в рамках навчальної програми: «Реконструкція минулого», «Методи та методики роботи», «Оцінка минулого» та «Уявлення минулого». Використовуючи Єгипет як приклад це можна продемонструвати

цікаво та багатогранно для студентів. У музеї Бранденбург-Пруссія є єгипетська навчальна колекція, що складається зі скульптур, рельєфів, бюстів, папірусів та картин, до яких студенти можуть доторкнутися (у рукавичках). Ці засоби та історія «відкривача ієрогліфів» Карла Ріхарда Лепсіуса дають уявлення про світ Стародавнього Єгипту, історію, археологію та історію музею (тривалість від 60 до 90 хвилин).

2. «Люди в середні віки». Цей семінар наближає учнів до окремих аспектів середньовічного життя, використовуючи вибрані експонати, особливо у зв'язку з ранньою історією Бранденбургу та Пруссії. Після цього учні можуть працювати над обраними предметами навчальної програми «Форми життя в середньовіччі» на виставці з музейними предметами, а потім представляти їх (тривалість від 60 до 90 хвилин).

3. «Епоха Фрідріха Великого», Цей семінар присвячений подіям XVII та XVIII століть за допомогою відібраних експонатів. У центрі уваги: попередники правителя, освіта та пієтизм, філософи епохи Просвітництва, Фрідріх Великий та його генерал Зітен та «міф про Фрідріха». Окрім діалогічної екскурсії, учні в робочих групах вивчають різні експонати з виставки, а потім представляють їх у невеликій екскурсії (тривалість 90 хвилин).

4. «Пруські жінки» – семінар з історії, присвячений жінкам Бранденбурга-Пруссії. За допомогою джерел та експонатів учні та студенти розкривають «жіночу» сторону історії Бранденбурга-Пруссії, основна увага приділяється окремим особистостям та їх творам (тривалість 2 години).

5. Кіно-вистава «Великий король Фрідріх II» представляє колаж з відео про його відомі та невідомі сторінки життя. Колаж супроводжують запитання до глядачів: як фільми можна використовувати в якості історичних джерел; як можна зрозуміти дизайн та механізми дії середовища. Після презентації фільму та короткого огляду музею питання опрацьовується в робочих групах та з окремими експонатами на постійній виставці. Учасникам пропонують зробити власний висновок про Фрідріха II: філософа, генерала, мрійника, науковця, деспота (тривалість 3 години з перервами).

Звернемо увагу на економічний аспект взаємодії музею з аудиторією майбутнього: підлітки віком від 10 років оплачують лише вступний внесок у розмірі 1,50 євро, для дітей молодше 10 років вхід в музей та участь у всіх заходах безкоштовні.

У німецькій моделі музейної педагогіки Музею Бранденбург-Пруссія роблять акцент на словах «Дивіться, дивуйтеся та переживайте!», важливого значення надають не лише музейній, а й освітній цінності експонату. Безперечно, не до всіх експонатів можна доторкнутися руками, однак щодо багатьох експонатів це здійснене. Провідною є ідея занурення до історичної реальності, відповідного культурного контексту. Тематичні екскурсії та семінари з історії надають можливість відвідувачам через проникнення у створену реальність, атмосферу присутності в іншому середовищі відчутти себе причетними до власної й світової історії та культури [1, с. 48–52].

ЛІТЕРАТУРА

1. Валенкевич О. В. Становлення та розвиток музейної педагогіки // Проблеми освіти: наук-метод. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. – Київ, 2015. – Вип. 85. – С. 48–52.
2. Гончарова О. М. Музейні практики для дітей в художніх музеях Федеративної республіки Німеччини // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. 2018. № 4. С. 29–35.
3. Музей Бранденбург-Пруссія. Офіційний сайт: <https://www.brandenburg-preussen-museum.de/willkommen.html>